

Interpellationssvar

Dnr 25KS554-3
2026-02-13

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Sverigedemokraterna (SD) - Hemmasittare

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 november 2025, väckte Wanja Delén - Sverigedemokraterna (SD) följande interpellation.

”Skolan spelar en mycket viktig roll för att förebygga utanförskap och ohälsa. Det mest grundläggande för en lyckad skolgång är närvaro i skolan. Gävle kommuns skolor arbetar idag aktivt med olika insatser för att främja skolnärvaro. Men i arbetet med de elever som har en problematisk skolfrånvaro har dagens insatser inte varit särskilt effektfulla.

För de elever som har en långvarig skolfrånvaro är steget tillbaka till ordinarie undervisning ofta för stort. Det handlar ofta om barn och unga med en komplex problematik, där psykisk ohälsa, oro, skolstress eller bristande stödinsatser bidrar till att frånvaron växer till något varaktigt. Enligt lag är dock varje kommun ålagd att säkerställa att varje skolpliktigt barn, som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola, får föreskriven utbildning på annat sätt.

Mot bakgrund av ovanstående önskar jag ställa följande frågor till ansvarigt kommunalråd/ordförande:

1. Hur ser nuläget ut i Gävle kommun gällande problematisk skolfrånvaro bland grundskoleelever, inklusive så kallade hemmasittare? Hur många är de och hur har antalet utvecklats per år sedan pandemin?
2. Vilka flexibla undervisningsformer erbjuder Utbildning Gävle, för att nå de elever som verksamheterna själva beskriver eller upplevs som svåra att nå?
3. Hur samordnar Utbildning Gävle sina insatser med socialtjänst och BUP och andra relevanta aktörer kring dessa barn med problematisk skolfrånvaro samt de som benämns som ”hemmasittare”?
4. Hur säkerställer det politiska styret att skolorna får tillräckligt stöd, kompetens och resurser för att arbeta både förebyggande och uppsökande i dessa komplexa ärenden?
5. Vem i kommunen bär det rättsliga ansvaret när ett barn mister sin utbildning till följd av bristande åtgärder?”

Daniel Olsson (S), Utbildningsnämnden ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Hur ser nuläget ut i Gävle kommun gällande problematisk skolfrånvaro bland grundskoleelever, inklusive så kallade hemmasittare? Hur många är de och hur har antalet utvecklats per år sedan pandemin?

Utbildning Gävle saknar i dagsläget en lokalt fastställd kvantitativ gräns för när skolfrånvaro ska definieras som problematisk. För att kunna ge en nulägesbild redovisas därför nedan uppgifter över antal elever med hög frånvaro under höstterminen 2025, i intervallen 30–40 procent respektive 50–60 procent frånvaro. Det är tyvärr inte möjligt att på motsvarande sätt redovisa antal elever för tidigare år, då befintligt verksamhetssystem endast medger uppföljning av total frånvaro i procent på aggregerad nivå över tid.

Den samlade frånvaron visar en minskande trend efter pandemin, men underlaget påverkas av brister i rapporteringsgraden. I nuläget saknar cirka 20 procent av lektionstillfällena i grundskolan registrerad närvaro i Skola24. För den anpassade grundskolan är andelen något högre. Därtill förekommer att aktiviteter som inte kräver närvarorapportering ligger upplagda som rapporteringsbara pass, vilket ytterligare påverkar datakvaliteten. Ett pågående arbete genomförs därför för att öka rapporteringsgraden, samt säkerställa att korrekta aktiviteter ligger upplagda som rapporteringspliktiga i systemet. Vissa aktiviteter är felaktigt registrerade som rapporteringspliktiga lektionstillfällen, exempelvis rastvakt.

Begreppet *hemmasittare* används inte i verksamheten. I stället används benämningen *omfattande problematisk skolfrånvaro*, och generellt talar förvaltningen om *problematisksk skolfrånvaro* som samlingsbegrepp.

Grundskola		
Läsår	Totala frånvaro i %	Rapporteringsgrad i %
22/23	11,1	85,1
23/24	10,2	85,1
24/25	10,4	88,5
Ht 25	8,8	88,6

Höstterminen 2025 Grundskola					
Årskurser	Antal elever med 30–40% frånvaro	Antal elever med 50–60% frånvaro	Antal elever med 60–75% frånvaro	Antal elever med 75–100% frånvaro	Totala antalet elever
F-6	32	12	10	11	6707
7–9	62	25	34	35	2669

Anpassad grundskola		
Läsår	Totala frånvaro i %	Rapporteringsgrad i %
23/24	14,2	77,9
24/25	13,8	78,7
Ht 25	11,3	87,3

Höstterminen 2025 Anpassad grundskola				
Antal elever med 30–40% frånvaro	Antal elever med 50–60% frånvaro	Antal elever med 60–75% frånvaro	Antal elever med 75–100% frånvaro	Totala antalet elever i anp. gsk
9	1	3	3	238

Vilka flexibla undervisningsformer erbjuder Utbildning Gävle, för att nå de elever som verksamheterna själva beskriver eller upplevs som svåra att nå?

Enligt skollagen ansvarar rektor för att elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen eller har omfattande frånvaro ges det särskilda stöd som krävs. Utformningen av stödet sker utifrån elevens individuella behov och kan därför variera mellan skolområden och enskilda elever.

Vanligt förekommande stöd- och anpassningsåtgärder är bland annat:

- undervisning i mindre sammanhang,
- stöd av resursperson under delar av eller hela skoldagen, i eller utanför klassrummet,
- undervisning i alternativa lokaler som ett led i skolnärmande,
- mottagande vid skoldagens start,
- anpassat material och alternativa redovisningsformer.

För elever inom autismspektrumtillstånd finns särskilda autismspektrumgrupper som kan sökas efter behovsprövning.

Mentor, undervisande lärare och lokal elevhälsa arbetar också aktivt relationsskapande, vilket är en central del i arbetet med att stärka elevens delaktighet och närvaro i skolan.

Hur samordnar Utbildning Gävle sina insatser med socialtjänst och BUP och andra relevanta aktörer kring dessa barn med problematisk skolfrånvaro samt de som benämns som ”hemmasittare”?

För elever med problematisk skolfrånvaro som är i behov av insatser från flera huvudmän sker samordningen på individnivå. Rektor eller representant från elevhälsan initierar då samverkansmöten, antingen i form av samordnad individuell plan (SIP) eller andra tjänstemannamöten, efter inhämtat samtycke från vårdnadshavare och/eller elev.

I praktiken fungerar oftast rektor eller lokal elevhälsa som samordnande part. Representanter från den centrala elevhälsan deltar vid behov, exempelvis när

de har ett pågående uppdrag kopplat till eleven. Vid en skolenhet finns även ett relativt nystartat skolsocialt team som utgör en del av samverkansarbetet. I verksamheten används inte begreppet *hemmasittare*. I stället används benämningen *elever med problematisk skolfrånvaro*.

Hur säkerställer det politiska styret att skolorna får tillräckligt stöd, kompetens och resurser för att arbeta både förebyggande och uppsökande i dessa komplexa ärenden?

Utbildningsnämnden säkerställer förutsättningarna för arbetet genom mål, budget och uppföljning inom ramen för nämndens systematiska styrning. Nämnden beslutar årligen om ekonomiska ramar och prioriteringar, där arbetet med att minska skolfrånvaro har varit särskilt prioriterat. Nämnden följer löpande upp verksamhetens resultat och vidtar vid behov justeringar av uppdrag och resursfördelning.

Genom verksamhetsplan och verksamhetsuppföljning tydliggörs uppdraget till förvaltningen att utveckla arbetssätt för tidiga insatser, närvaroarbete och samverkan med andra aktörer.

Nämnden följer inom ramen för internkontrollplanen upp att rutiner för hantering av frånvaro finns och efterlevs vid skolenheterna. I nämndens redovisningar, såväl i verksamhetsrapport som internkontrollrapport, identifieras områden med förbättringsbehov.

Vem i kommunen bär det rättsliga ansvaret när ett barn mister sin utbildning till följd av bristande åtgärder?

Det yttersta ansvaret för att elever ges den utbildning de har rätt till enligt skollagen åvilar huvudmannen för utbildningen. I Gävle kommun innebär detta att utbildningsnämnden bär det övergripande juridiska ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med skollagens bestämmelser och att elevernas rätt till utbildning tillgodoses.

På enhetsnivå ansvarar rektor för att verksamheten organiseras så att eleverna ges förutsättningar att delta i utbildningen. I detta ingår bland annat att skyndsamt utreda elevers behov av stöd samt besluta om och genomföra särskilt stöd och andra åtgärder vid exempelvis omfattande frånvaro.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Daniel Olsson (S)
Ordförande Utbildningsnämnden